

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΙΤΙΑ & ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

8 Ιουνίου, 2012

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

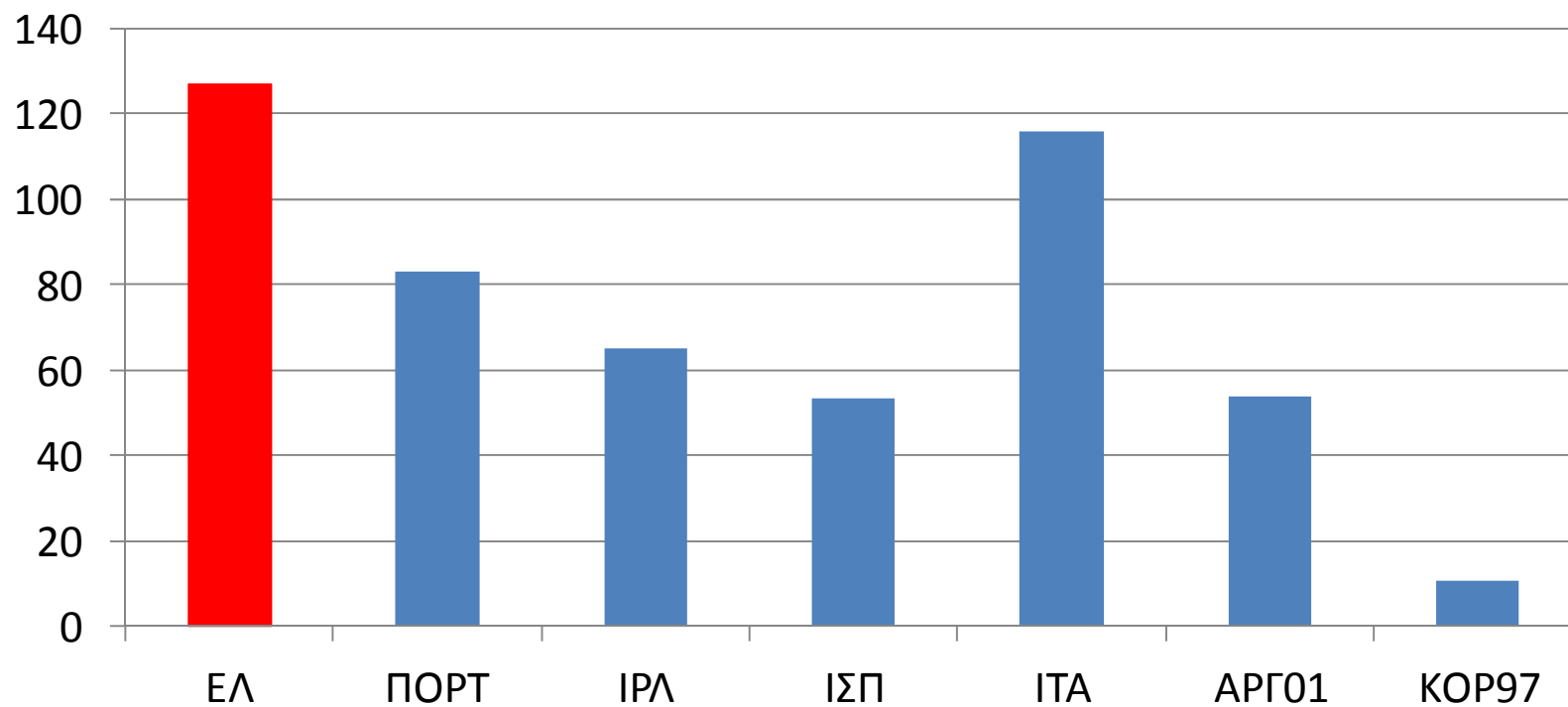
- Διαστάσεις της κρίσης
- Γενεσιουργές Αιτίες & Συστημικές Αδυναμίες
- Προσπάθειες Επίλυσης
- Γιατί η ύφεση είναι τόσο βαθιά & παρατεταμένη;
- Μήπως υπάρχουν λιγότερο επώδυνες λύσεις;
- Διεθνείς επιπτώσεις

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- **ΥΨΗΛΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ**
- **ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ**
- **ΜΕΓΑΛΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ**

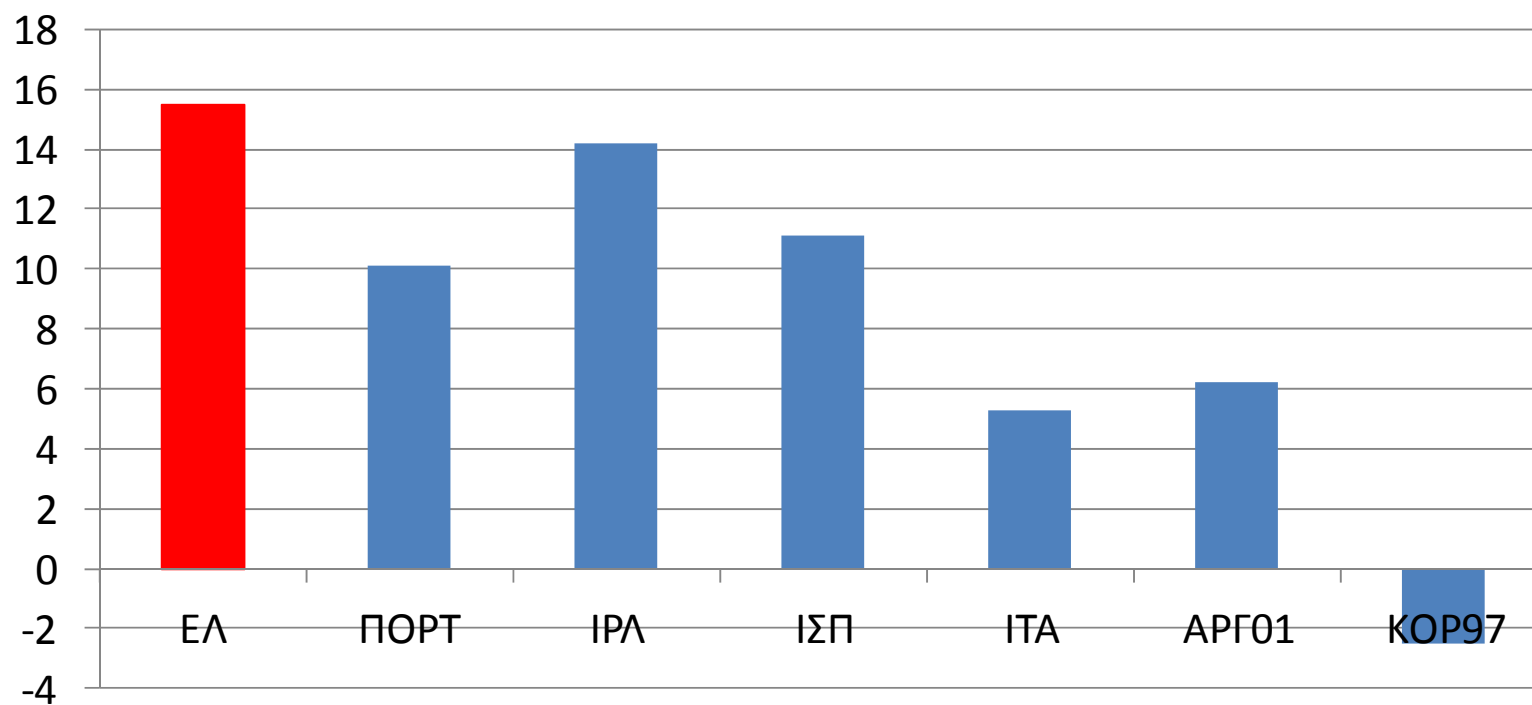
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟ 2009 (% ΤΟΥ ΑΕΠ)

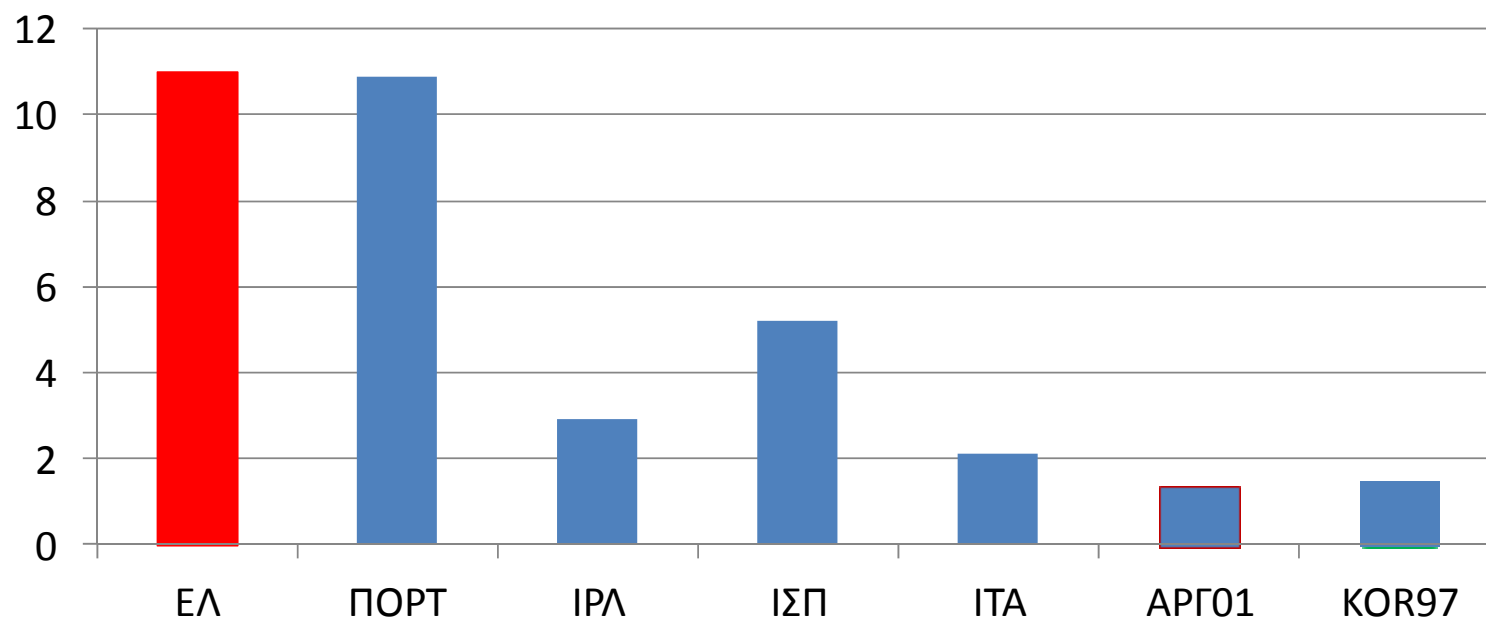
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

2. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟ 2009 (% ΤΟΥ ΑΕΠ)

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

**3. ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΤΡΕΧ. ΣΥΝ/ΓΩΝ ΤΟ 2009
(% ΤΟΥ ΑΕΠ)**

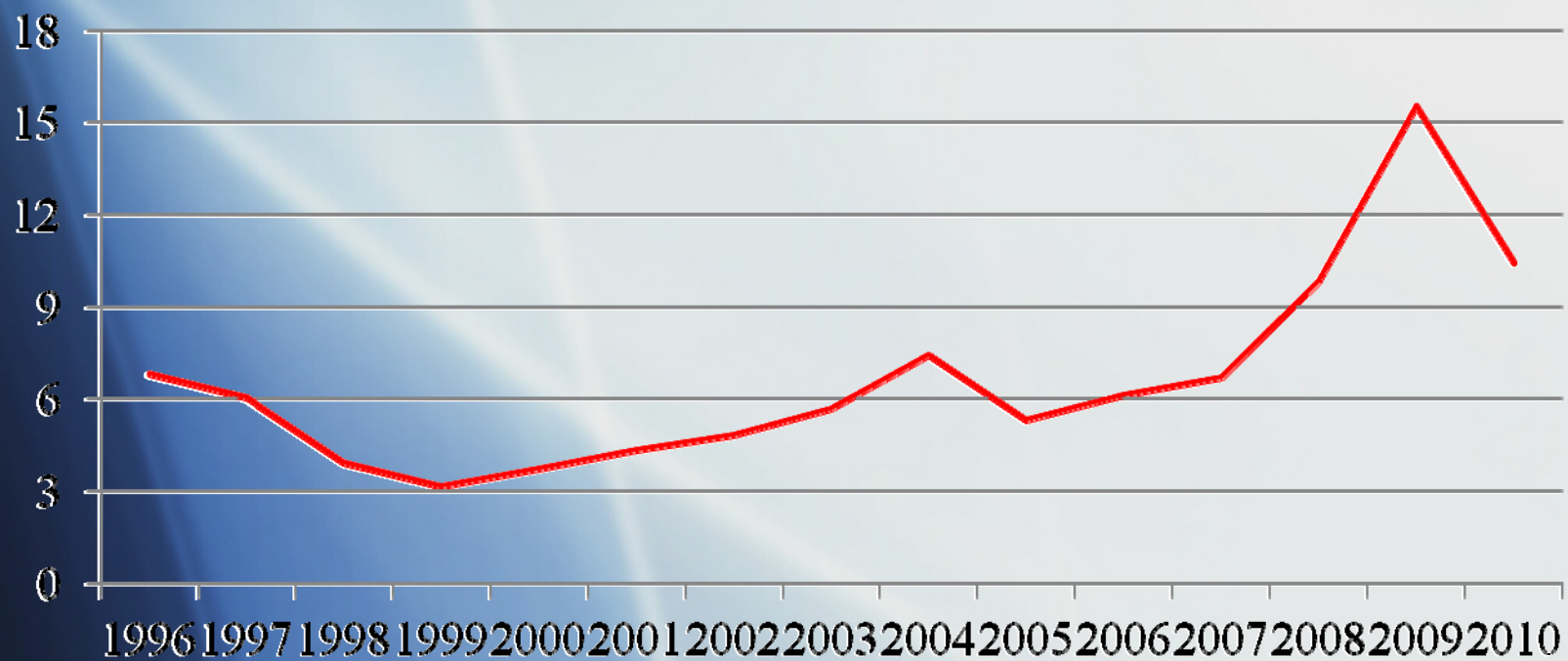

ΓΕΝΕΣΙΟΥΡΓΕΣ ΑΙΤΙΕΣ

- ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΩΛΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ
- ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ
 - ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ
 - ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΕΣ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
- ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ (ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΑΝ)

ΑΠΩΛΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ

4. Δημοσιονομικό Ελλείμμα (% του ΑΕΠ)

ΠΙΣΤΩΤΙΚΉ ΕΠΕΚΤΑΣΗ

5. ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (% Μεταβολή)

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

6. ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (% Μεταβολή)

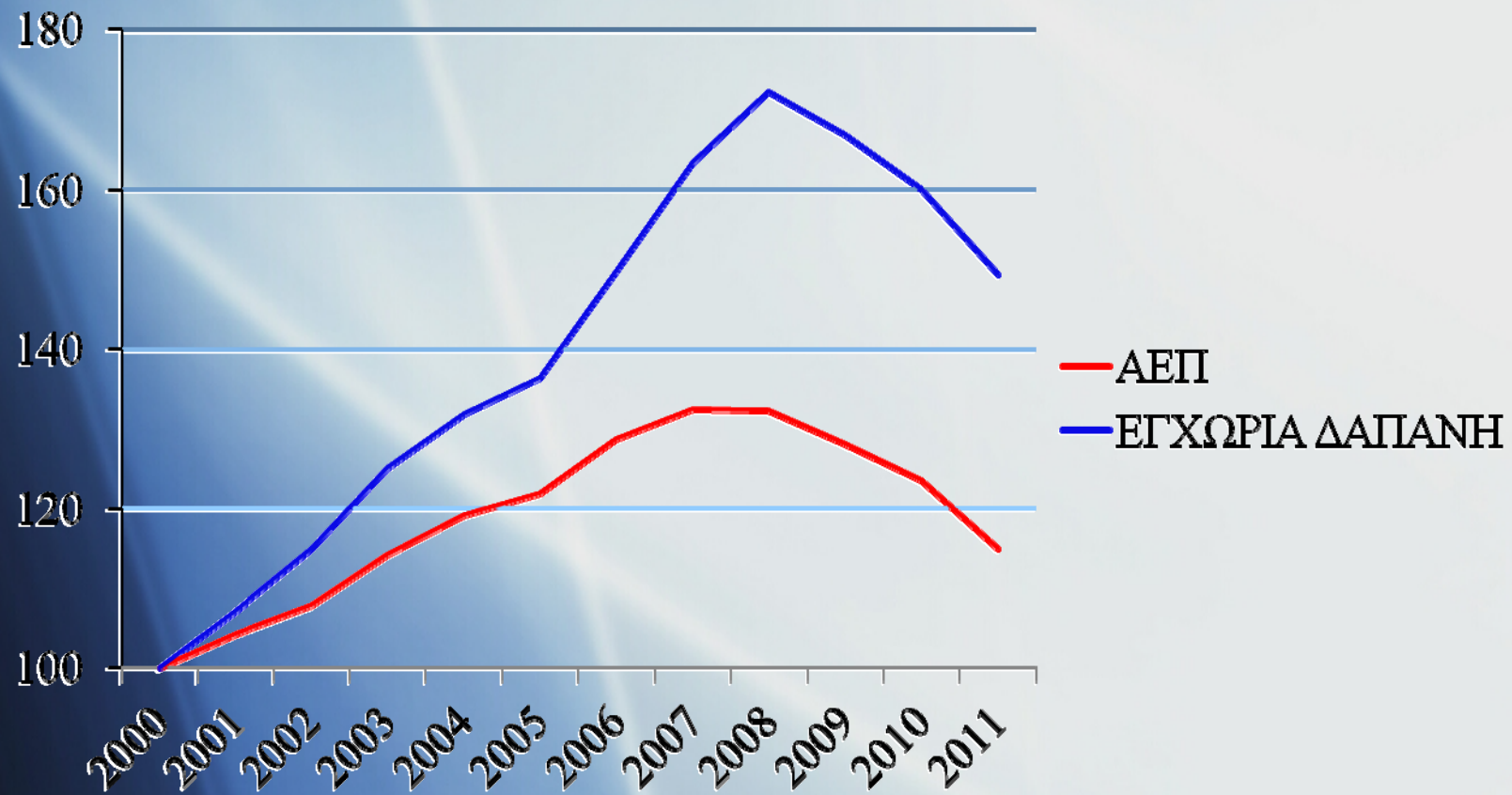

7.ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σχετικό Κόστος Εργασίας ανά μονάδα προϊόντος(1999=100)

8. ΕΓΧΩΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗ & ΑΕΠ (2000=100)

ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- **ΚΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**
 - Υπερτροφικό, πελατιακό κράτος, ανεπαρκής επαγγελματική συνείδηση, ευθυνοφοβία, διαπλοκή, διαφθορά, κ.ο.κ.
- **ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΉ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ** απο ΕΕ, Γιουρογκρούπ, ΕΚΤ, ΔΝΤ
- **ΚΟΝΤΟΦΘΑΛΜΕΣ, ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ Κ**

1^ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Μάιος 2010)

ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Εξαιρετικά υψηλή χρηματοδότηση ΕΖ/ΔΝΤ
- Τριετής περίοδος προσαρμογής
- Μείγμα οδυνηρών δημοσιονομικών μέτρων/ φιλόδοξων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων
- Στόχοι: Σταδιακή μείωση ελλειμμάτων
 - Σταθερότητα χρηματοπιστωτικού συστήματος
 - Ταχεία αποκατάσταση συνθηκών ανάπτυξης/ δανεισμού απο τις αγορές

1^ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Μάιος 2010) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού συστήματος
- Μεγάλη μείωση πρωτογενούς ελλείμματος
- Μερική αποκατάσταση ανταγωνιστικότητας
- Μεταφορά πόρων προς εξαγωγές.
ΟΜΩΣ
- Η ύφεση πολύ βαθύτερη του

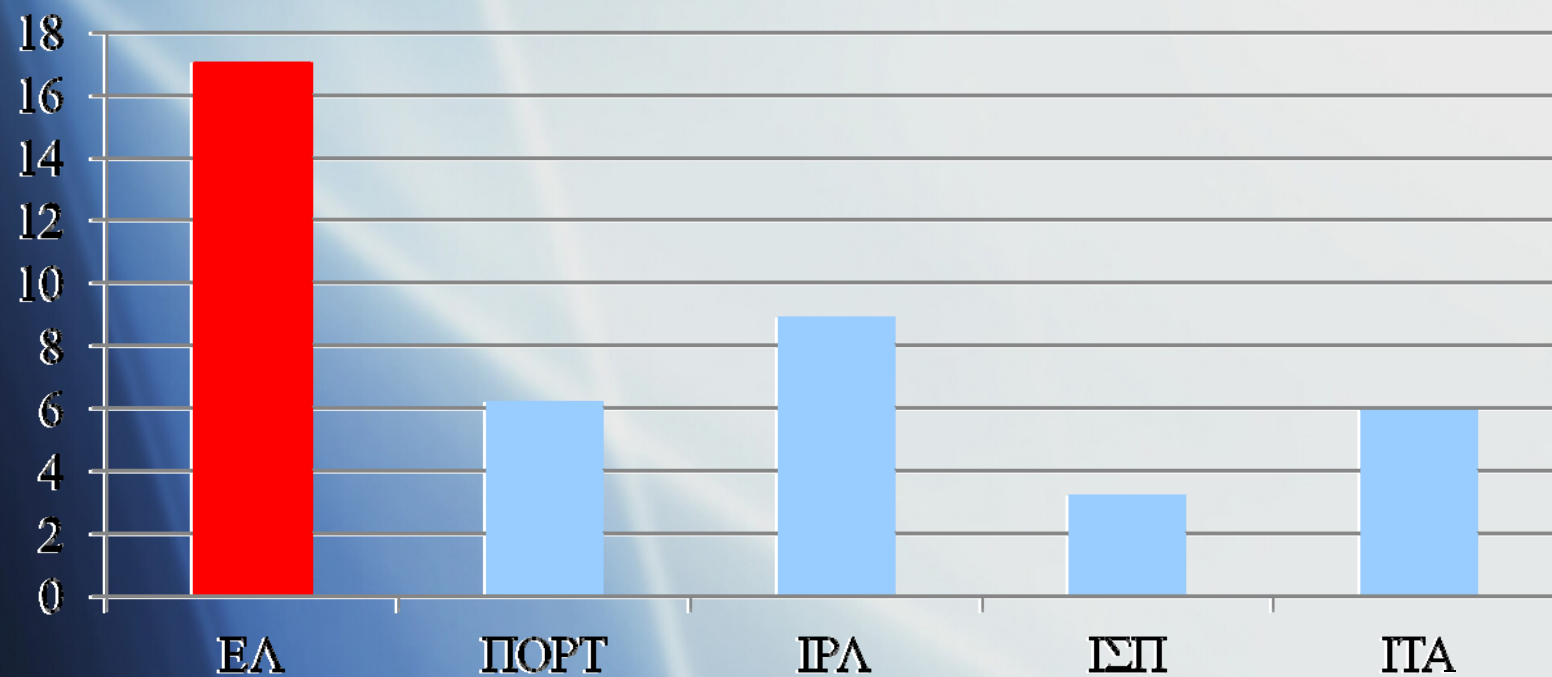
2^ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (Φεβ. 2012)

ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

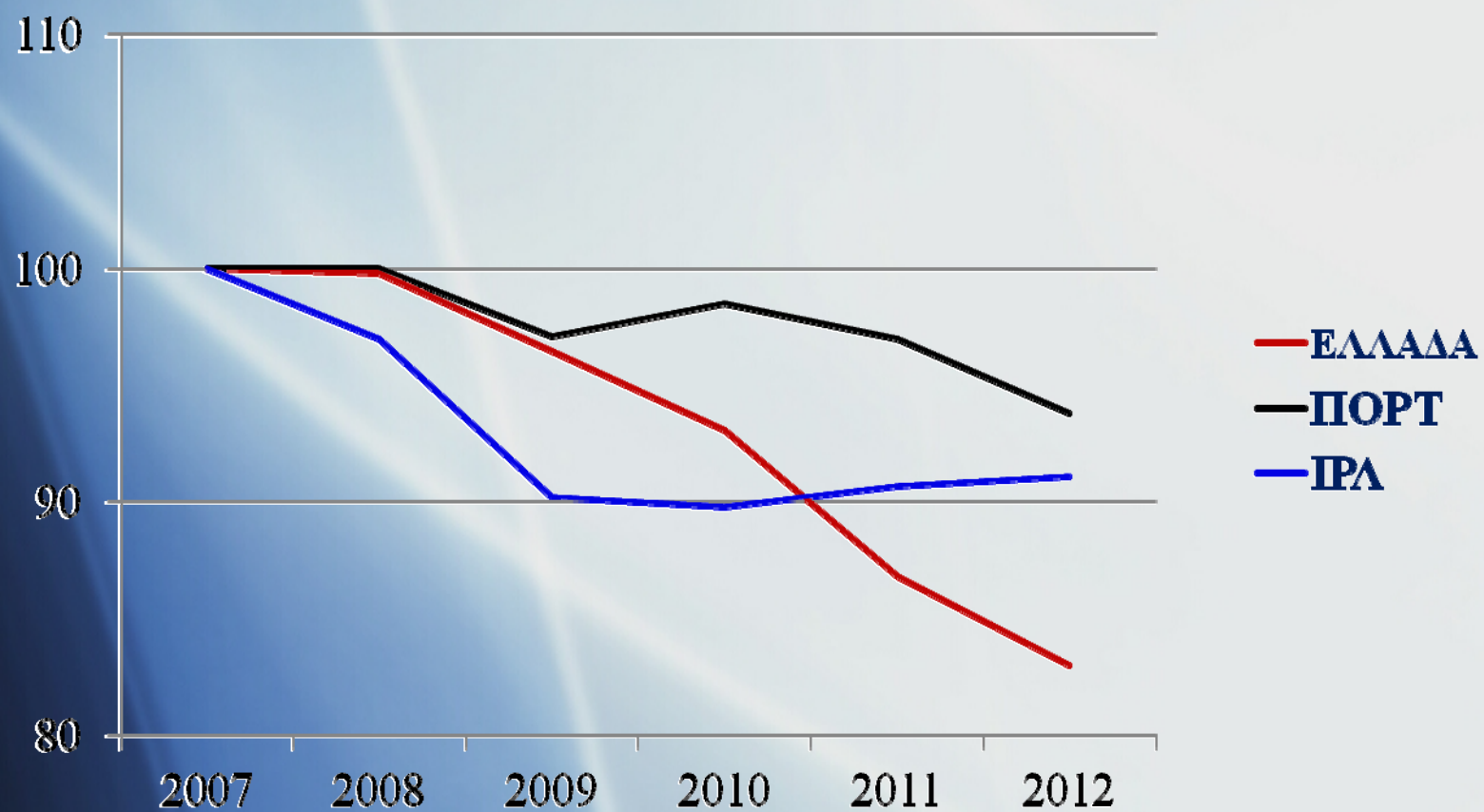
- Μεγάλο Κούρεμα/Ευνοικοί όροι Νέων Ομολόγων
- Αύξηση Χρηματοδότησης ΕΖ/ΔΝΤ
- Επιβράδυνση Δημοσιονομικής Προσαρμογής
- Μεγαλύτερη έμφαση σε μείωση δαπανών/διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις
- Αυστηρότερη επιτήρηση εκτέλεσης προγράμματος

Η ΥΦΕΣΗ ΕΙΝΑΙ ΒΑΘΕΙΑ

9. ΣΩΡΕΥΤΙΚΗ ΠΤΩΣΗ ΑΕΠ (%) ΑΠΟ ΤΟ 2007 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2012

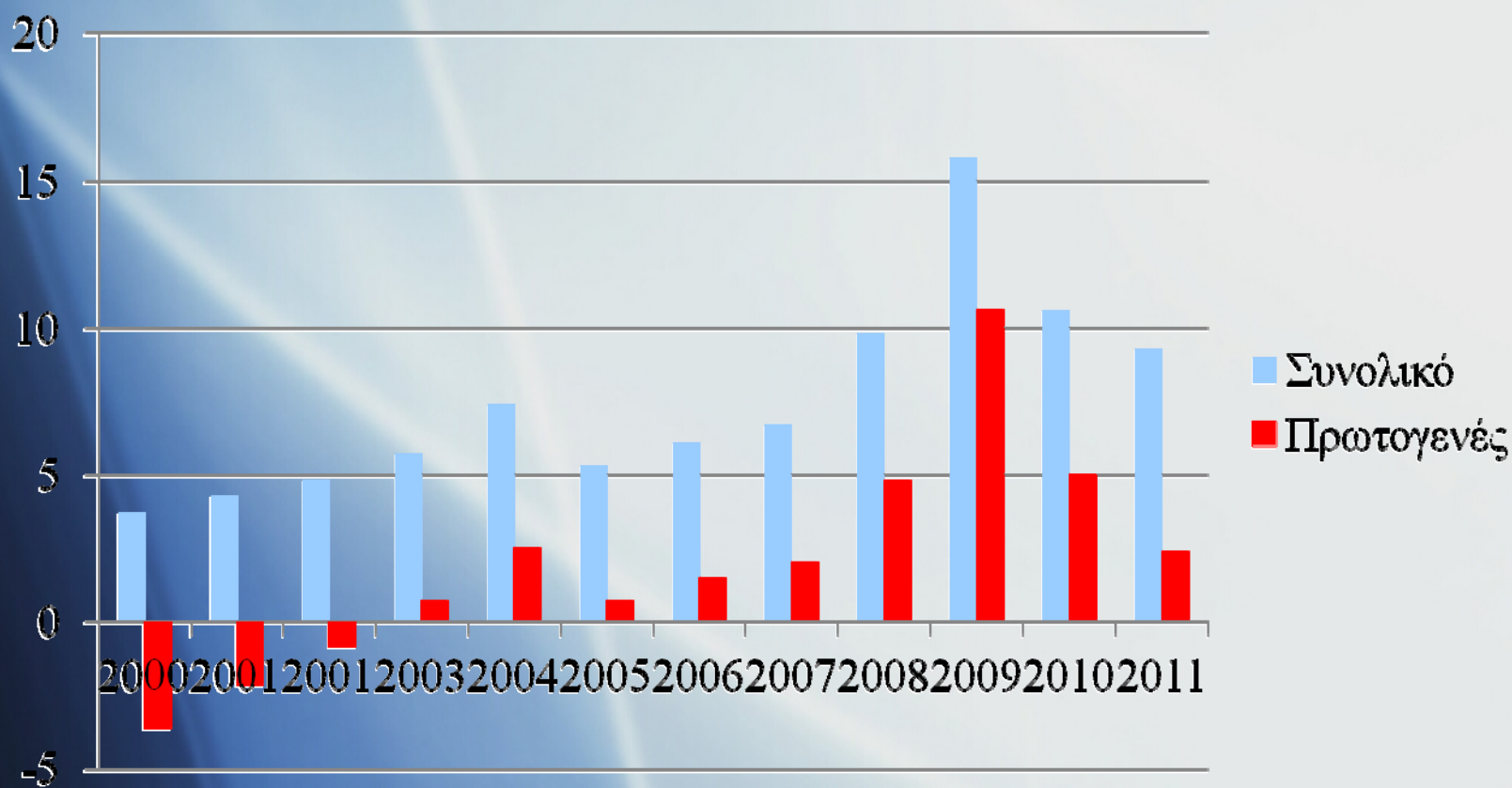
10. ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΕΠ ΑΠΟ ΤΟ 2007 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2012

ΓΙΑΤΙ Η ΥΦΕΣΗ ΕΙΝΑΙ ΒΑΘΕΙΑ

- Μεγάλη Δημοσιονομική Προσαρμογή (8% του ΑΕΠ) & Υψηλός Πολλαπλασιαστής
- Στενότητα Ρευστότητας
- Αδυναμίες Σχεδιασμού/Εκτέλεσης Πρ/τος
- Ασθενής Κυριότητα/Ισχυρή Αντίδραση οργανωμένων συμφερόντων-πληθυσμού

11. Δημοσιονομικό Ελλειμμα (Ποσοστό του ΑΕΠ)

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ; Μονομερής **Διαγραφή** Χρέους **εντός** **ευρώ**

- Τράπεζες/Ασφαλιστικά Ταμεία τα πρώτα θύματα.
- Ελλείπει χρηματοδότησης, *πρωτογενές έλλειμμα* πρέπει να μηδενιστεί **αυθημερόν**
- Σημαντικό κόστος για τις ξένες τράπεζες/κυβερνήσεις αυξάνει τον **κίνδυνο αντιποίνων** απο την ΕΕ
- Συνεπώς, η λύση συνεπάγεται πολύ αυστηρότερα μέτρα & βαθύτερη ύφεση απο το «Μνημόνιο»

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ; Μονομερής Διαγραφή Χρέους εκτός ευρώ

- **Θεωρητικά** παρουσιάζει ορισμένα πλεονεκτήματα
 - Επιτρέπει την έκδοση χρήματος για την κάλυψη πρωτογενούς ελλείμματος & κόστους ανακεφαλαίωσης τραπεζών
 - Προσφέρει «εύκολο» τρόπο βελτίωσης ανταγωνιστικότητας, τουλάχιστον βραχυχρονίως, μέσω της υποτίμησης του νέου εθνικού νομίσματος.
 - Ενδεχομένως ενισχύει την «εθνική υπερηφάνεια» μιά και η απαλλαγή της χώρας απο την ξένη κηδεμονία ίσως αντισταθμίσει το στίγμα/ταπείνωση της ολικής χρεοκοπίας

ΟΜΩΣ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ; Μονομερής **Διαγραφή** Χρέους **εκτός** **ευρώ**

- Τα μειονεκτήματα υπερτερούν
 - Διαδικασία εισαγωγής νέου νομίσματος δύσκολη & χρονοβόρα
 - Κίνδυνος μαζικής ανάληψης καταθέσεων & εκροής κεφαλαίων καθιστά αναπόφευκτη την επιβολή συν/κών & τραπεζικών περιορισμών
 - Ελλειψη συν/τος οδηγεί σε περιορισμό εισαγωγών/έξοδο από ΕΕ
 - Υποτίμηση αναζωπυρώνει τον πληθωρισμό
 - Αρχική ύφεση πολύ βαθύτερη & ελπίδες ανάκαμψης αβέβαιες μια και η «λύση» εξανεμίζει πίεση για νοικοκύρεμα & διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.
 - Ενισχύει κίνδυνο κατάρρευσης του Ευρώ & απομόνωσης

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Α. Αρνητικές

- Ταχεία μετάδοση της κρίσης σε άλλες χώρες της ΕΖ
- Πρόσθετα μέτρα λιτότητας & επιστροφή ύφεσης στην ΕΖ.
- Κλονισμός εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα & αμφιβολίες για συνέχιση παγκόσμιας ανάκαμψης .
- Δηλητηρίαση διακρατικών σχέσεων εντός & εκτός ΕΖ
- Νέα αμφισβήτηση βιωσιμότητας της ΟΝΕ, εξασθένιση λαϊκής υποστήριξης της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Β. Θετικές

- Χρήσιμο ξυπνητήρι για τις «αγορές», που οδήγησε σε καλύτερη αποτίμηση κινδύνων
- Βελτίωση της αρχιτεκτονικής του ευρώ
 - Δημιουργία του EFSF & ESM
 - Νέο Σύμφωνο Δημοσιονομικής Πειθαρχίας
- Σημαντικά αυξημένος ρόλος της ΕΚΤ
- Αναγνώριση ανάγκης ανακεφαλαίωσης Τραπεζών & Κοινού Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων & Εξυγίανσης Τραπεζικού Συστήματος

ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η Ελλάδα πληρώνει **ακριβά** την απερίσκεπτη πολιτική στην περίοδο των παχιών αγελάδων που τώρα καθιστά αναπόφευκτη την **επώδυνη** προσαρμογή, παρά την ύφεση.& το δυσμενές διεθνές περιβάλλον
- Η ενίσχυση της Τρόικα μετριάζει κάπως το κόστος
- Καλύτερη εναλλακτική λύση δεν υπάρχει. Υπάρχουν, όμως, **περιθώρια για βελτιώσεις** στον **σχεδιασμό** και την **εφαρμογή** της στρατηγικής για δικαιότερο επιμερισμό του κόστους προσαρμογής & επίσπευση της ανάκαμψης.